

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

De ijs qu[a]e formam[concionis ptine[n]t.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

labefactet, sed communiat omni studio atque officio.

Quo in genere toto instructione de ministerio penitentiae quam accuratissime adhibebit.

Et verò in primis proponet sæpè auditoribus Concilij Tridentini decreta: ex quo, tanquam è purissimo fonte hauriet, quæ pertinent ad mores omnium ordinum corrigendos, fidem explicandam, & Christianam disciplinam restituendam. Conciliorum itè provincialium nostrorum, & episcopaliū synodorum constitutiones ac decreta non modò ad populi memoriam reuocet; sed docebit, quàm utilis eorum executionis usus, quàm inde vberissimus fructus. Proinde crebro in hoc officij genus incumbet, ac nullam planè occasionem prætermittet.

De ijs quæ ad formam concionis primè.

MATERIAM concionis cum ex Euangelij tractatione, alijsq; locis aptè appositis, digressionibusq; concionator sibi parauerit; ita eam disponat, vt oratorie illius concionis partes, quantum vel Euangelij, vel rei alterius de qua dicturus est, ratio patitur, nullè deserentur, præsertim quæ illustriores sunt, quæq; ad commouendum pertinent. Instruat autem atque exornet, non verborum vel lectissimorum inani sonitu, & sermone nimis elaborato, & penè calamistrato ac fucato, quo nihil potest esse infructuosius: sed graui pleniq; sanctæ doctrine, ac referto disciplina, quæ verè Christiana, præstansq; sit ad salutem. Ita præterea quæcumq; ad dicendum pie meditata est, distinctè partiatur, vt auditores omnia & facillè percipiāt, & memoria teneant; quo maiorem inde fructum capere queant.

Memoriæ cuncta ita mandare studeat, vt fugiat tamen memoriæ ostentationem, vt potè in sententijs quamplurimis pronuntiandis, aut certè rebus permultis recensendis.

Vbi ad finem concionis venerit, breui epilogo sæpè vtetur, quo partes concionis breuiter repetat.

Tum concionem concludet more sancto rum patrum, breui precatone, gratiarum actione, & laudibus benignitatis

Christi Iesu Domini nostri.

Absoluta concione, paululum de suggestu, vel apud altare genibus flexis tacitus orabit: tum auditores aliquando moueat, vt iidem faciant.

Si apud rudem multitudinem concionatur, orationem dominicam, salutationem angelicam, & symbolum Apostolorum à populo vnà secum purè ac distinctè toto corde pronunciarì, tum Dei misericordiam humiliter voce implorari aliquando curet.

De Decoro.

PRIMO totam concionem accomodabit concionator ad ingenium conditionemq; hominum, apud quos concionaturus est.

Nihil enim ineptius & absurdius dici fingiue potest, quàm si in pauperrimo pago, apud rusticos fame frigoreq; confectos ita concionatur, vt in opiparas epulas, splendidissimas vestes auro argento intextas, quas homines indigentissimi ne somniant quidem, perpetuò inuehatur. Concionaturo igitur hæc erunt cogitanda omnia, non solum scilicet auditorum status, sed etiam locus, tempus, res de qua dicturus est, & personæ suæ auctoritas, & vitæ genus, vt aptè, decorè, conuenienter, & cum dignitate concionetur. Itaque, quæ inuoluta, vt commonimus, quæq; explicatu difficilia sunt, de ijs apud rudes nullam concionem instituet: nec verò græcè, hebraicè, chaldaicè, Syriacèq; dictionis vim, quando cum iisdem ager interpretari studebit.

At contra, si ad eruditissimam quamq; explicationem apti sunt qui audiunt, nullum genus præter mittet disertè interpretationis, quam ipse rectè norit.

Sed quando non æqualis est omnium conditio, vt diximus, non idem vitæ modus; certè concionis argumentum non dissimile erit à statu eorum qui audiunt. Et verò quemadmodum ab audientium conditione discrepare non debet: ita talem etiam esse conuenit, qualem eorum mores requirunt.

Mendaces Cretenses malæ bestia, ventres pigri, inquit sanctus Paulus. omnis porro obiurgatio vel acerrima ad eorum emendationem adhibenda fuit.